

Recht voor ogen

Zondag 27 januari 2019, Oecumenische viering in de Willibrorduskerk te Alphen
i.s.m. de RK parochie en de Werkgroep Oecumene
Ds. Sara Dondorp

(Lezingen en liturgische teksten zijn ontleend aan de brochure 'Recht voor ogen', uitgegeven door de Raad van Kerken Nederland, ter gelegenheid van de Week van Gebed voor de eenheid, 20 t/m 27 januari 2019)

Eerste lezing Romeinen 12: 1-13

Evangelielezing Lucas 4:14-21

Inleiding op het thema

Als leden van verschillende geloofsgemeenschappen willen wij hier samen bidden om eenheid. Het thema is 'Recht voor ogen'. De eenheid van de kerken reikt veel verder dan protestant of katholiek in West-Brabant. Als kerken mogen we ons verbonden weten met christelijke gemeenschappen wereldwijd. Vanuit de Raad van Kerken wordt elk jaar een regio gekozen. Dit jaar weten we ons in het bijzonder verbonden met Indonesië. De tekst van de Week van Gebed voor de eenheid van de christenen is dit jaar gekozen door de kerken van Indonesië: 'Zoek het recht en niets dan het recht'. Deze bijbelse oproep is dringend in alle situaties waarin verdeeldheid en conflict opnieuw de kop opsteken. Als we samen bidden, worden we eraan herinnerd dat het onze roeping is als leden van het lichaam van Christus om het recht te zoeken en te belichamen. Onze eenheid in Christus geeft ons de kracht om deel te nemen aan de grotere strijd voor gerechtigheid en de waardigheid van het leven te bevorderen. U hebt allemaal twee kaartjes gekregen. In de loop van deze dienst mag u daar een voornemen, intentie of belofte op schrijven, op elk kaartje hetzelfde. Zo kunnen we het thema straks uitdragen naar buiten toe. Later hoort u wat we daarmee gaan doen.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

Strikt genomen hebben we al twee preken gehoord vanmorgen. Eentje van Jezus zelf, die de profeet Jesaja citeert. Over het goede nieuws voor armen, over vrijlating van gevangenen, over blinden die kunnen zien, onderdrukten die vrijheid krijgen, sterker nog: over een genadejaar van de Eeuwige! Staat dat allemaal te gebeuren, of is het aan ons, toehoorders van de preek, om het tot stand te brengen? Jezus komt in Nazaret die genade aanzeggen, maar meteen daarna breekt een flinke ruzie uit. In de praktijk blijkt het toch niet zo eenvoudig allemaal.

En van Paulus hoorden we óók een preek: Hij spoort aan tot dienstbaarheid en barmhartigheid. Paulus roept ons op om verstandig te zijn. Om elkaars verschillende talenten te erkennen en elkaar daarin de ruimte te geven. Om blijmoedig en oprecht te zijn en vooral bescheiden. Heel mooi allemaal, maar in de praktijk valt het vaak niet mee.

Op de achtergrond speelt ook een preek van profeet Micha een rol: "Er is jou, mens, gezegd wat goed is. Je weet wat de Heer van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God. (Micha 6:8)
Is dat allemaal niet een beetje veel op één ochtend?"

Dat zou je zo kunnen zeggen, maar uiteindelijk zijn het allemaal woorden die cirkelen rondom de zelfde centrale boodschap: Rechtvaardigheid. Zoek het recht, en niets dan het recht! Die aansporing is al terug te vinden in de Tora, in de boeken van Mozes. Zelfs als we in de praktijk het Recht uit het oog verliezen, kunnen we steeds opnieuw beginnen met zoeken. De preek van Jezus, waarin hij Jesaja citeert, begint met het brengen van goed nieuws aan de armen. Wij hebben een uitgebreid sociaal zekerheidsstelsel. Heel eerlijk en rechtvaardig in elkaar gezet, en toch blijken er telkens mensen buiten de boot te vallen. Het valt in de praktijk niet mee. Nog afgezien van het predikaat 'armen'. Mensen die moeite hebben de eindjes aan elkaar te knopen, hebben als mens veel meer te betekenen dan hun geldzorgen. De vraag is steeds: hoe doe je andere mensen recht. De tekst waaruit Jezus citeert gaat over genade. Paulus heeft het over ruimte voor verschillende talenten, over blijmoedigheid en bescheidenheid. Micha is misschien nog wel het meest concreet: recht doen, trouw zijn en nederig je weg gaan. En door alles heen klinkt de impliciete boodschap dat we bij God altijd opnieuw kunnen beginnen als het ons een keer niet helemaal is gelukt.

Recht doen heeft volgens mij vooral te maken met luisteren. Met luisteren en erkennen wat anderen beweegt. Met ruimte maken voor het recht van de ander. Met je inleven in het onrecht dat een ander kan ervaren. Luister naar de noden van anderen en kijk wat je samen kan doen. En misschien vooral: ruimte laten voor het anders zijn van de ander. In Bijbelse zin heeft rechtvaardigheid volgens mij ook te maken met gemeenschappelijkheid. Wat kunnen we samen voor elkaar en voor de gemeenschap doen. Mensen die zich samen inzetten voor verbetering van veiligheid. Of mensen die samen om een asielzoekersgezin heen gaan staan, zoals gebeurt in de Haagse Bethelkapel. Of mensen die gezamenlijk leuke dingen verzinnen om een beetje vrolijkheid te brengen bij kinderen in een AZC, zoals bijvoorbeeld de Stichting Vrolijkheid doet. Het hoeft allemaal niet zo zwaar en zo serieus te zijn.

"Zoek het recht, en niets dan het recht." Die aansporing volgt op een beschrijving van het Loofhuttenfeest. In de wet van Mozes hebben recht en feest met elkaar te maken. Het Loofhuttenfeest is een feest waarin iedereen gelijk is. Alle mensen wonen tijdelijk in een tent of een hut. Als herinnering aan de slavernij in Egypte. Ooit zijn jullie allemaal vreemdelingen geweest. Vergeet dat niet. Iedereen bouwt een tent, van waaruit men de sterren kan zien. De burgemeester en de putjesschepper, iedereen is gelijk. Als dat allemaal is geregeld, komen aanwijzingen over rechtspraak. Maar het begint dus met feest vieren. Ik denk dat die toon van feestvieren in de preken doorklinkt. Paulus is vrolijk en enthousiast over zijn oproep tot dienstbaarheid. Niet als een zware opdracht, maar als een vreugdevol delen. Dat vreugdevol delen gaan we straks proberen concreet te maken. We kunnen wel praten en preken over rechtvaardigheid, maar uiteindelijk is dat niet waar het om gaat. Rechtvaardigheid moeten we doen. Nu kunnen we ongetwijfeld veel groot onrecht bedenken. Verhalen over mensen die buitengesloten worden, Of over mensen die

tussen wal en schip dreigen te vallen. Verhalen over grote bestuurders die hun machtspositie uitbuiten. De realiteit is dat er helaas veel onrecht is in de wereld. Om dat te bestrijden, daar hebben we niet allemaal het talent voor. Al onze talenten zijn verschillend, constateerde Paulus al. Rechtvaardigheid doen kan je ook in het klein beginnen. Ieder volgens het talent dat hem of haar gegeven is. Dat kan in hele kleine dingen. Een glimlach tegen iemand die verdrietig is, een groet voor iemand die je nog niet kent, een steuntje in de rug voor iemand die moeilijk loopt, even vragen hoe het met iemand gaat. Of natuurlijk iets grotere dingen: helpen met boodschappen doen, iemand ergens heen brengen met de auto, je inzetten voor vrijwilligerswerk of voor een goed doel, er zijn allerlei dingen te bedenken, naar gelang je eigen situatie en de situatie van de mensen om je heen. Iedereen heeft weer andere talenten. U kunt vast wel iets bedenken waar u zelf goed in bent. Dat schrijft u op. En u bewaard het kaartje waar het op staat. Bewaar het dicht bij uw hart, is de suggestie, maar niet iedereen heeft een binnenzak dicht bij het hart. Dat laten we aan ieders creativiteit over. Precies hetzelfde schrijft u op het tweede kaartje. Zo kunnen we alle intenties en voornemens gaan delen. Dat doen we anoniem, het gaat om het idee. Straks, na afloop van de viering, krijgt u weer een kaartje terug. Een kaartje van iemand anders. Dat voornemen mag u mentaal steunen met gebed. Zo dragen we elkaars intenties en voornemens. Zo hopen we het Recht van de Eeuwige de wereld in te dragen. Misschien vormen we dan samen een Feest van Rechtvaardigheid.

Amen